

Evropska komisija predstavila je plan u pedeset tačaka za borbu protiv klimatskih promena. Nije sve utanačeno, ali su najavljeni koraci - veliki. Jasno je da će naš dosadašnji način života postati mnogo skuplji.

Zaštita klime je u modi. Većina ljudi u Evropskoj uniji, pokazuju ankete, priželjkuje više mera za smanjenje emisije štetnih gasova. Mlada švedska aktivistkinja Greta Tunberg povelala je svetski pokret. U Madridu, na konferenciji Ujedinjenih nacija o klimi, upravo se razmatraju sledeći koraci.

Nova Evropska komisija želi da bude na čelu tih promena i borbu protiv klimatskih promena, pod nazivom „Zeleni plan“ (*Green Deal*), istakla je kao centralnu temu svoje politike.

Predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lajen je u Evropskom parlamentu predstavila paket koji sadrži 50 predloga. „To je nešto poput sletanja na Mesec“, kazala je, kako bi svom predlogu dala istorijski značaj. „Nemamo više vremena za gubljenje.“

Već u martu bi EU trebalo da usvoji Zakon o klimi koji propisuje da bi Evropska unija do 2050. godine trebalo da postigne „klimatski neutralnu“ ekonomiju. To znači da bi emisija ugljen-dioksida i drugih gasova štetnih za klimu trebalo da bude jednaka nuli.

Evo pregleda najvažnijih predloga koje sadrži „Zeleni plan“.

Uvođenje poreza na ugljen-dioksid

Postepeno bi trebalo da bude uveden porez na ugljen-dioksid, dakle, na upotrebu fosilnih goriva koje uzrokuju ovaj štetni gas. Time bi drastično trebalo da se smanji potrošnja uglja, gasa i nafte.

Proširenje trgovine emisijama

Trebalo bi da se poveća cena licence za preduzetnike koji plaćaju za ugljen-dioksid koji prouzrokuju. Ni vazdušni saobraćaj neće više moći da zagađuje besplatno. To bi trebalo da vodi poskupljenju u avio-saobraćaju i smanjenu broja letova. U trgovinu emisijom štetnih gasova bi trebalo da bude uključen i brodski saobraćaj.

Podsticanje investicija

Države i privatne kompanije bi morale da izdvoje više novca za infrastrukturu za elektromobilnost u čitavoj Evropskoj uniji. Tako bi trebalo da nastane više od milion stanica za punjenje električnih automobila. U planu je izgradnja vetroparkova na moru i kopnu, kao i ekološki prihvatljivijih gasnih elektrana.

Evropska komisija govori o oko 2,6 biliona evra potrebnih u narednih deset godina.

Evropska investiciona banka bi trebalo da obezbedi više kredita za projekte koji vode računa o zaštiti klime. Predviđena je i bolja izolacija kuća i ugradnja ekološki prikladnih sistema za grejanje i ventilaciju.

Kompenzacione carine na granicama

Ni industrijske grane koje zahtevaju mnogo energenata, poput metalne i aluminijumske industrije, više neće biti oslobođenje plaćanja cene zagađivanja. Kako bi se nadoknadili gubici zbog jeftinijih proizvođača, recimo iz Sjedinjenih Država ili Kine, koji ne moraju da se pridržavaju oštrih ekoloških standarda, mogao bi da bude uveden novi porez ili carina na uvoz određenih proizvoda. To bi međutim moglo da izazove negodovanje SAD, Kine i drugih proizvođača i vodi ka novim trgovinskim sukobima. Moguć bi bio „porez na ugljen-dioksid“ za sve proizvode na tržištu EU. Time bi i izvoz iz Evrope postao skuplji.

Dozvoliti zelena dugovanja

Investicije i finansijski proizvodi koji budu klasifikovani kao ekološki poželjni, mogli bi da budu poreski rasterećeni. Taj predlog je među finansijskim političarima krajnje sporan. Još uvek ne postoji jedinstvo oko toga šta je to uopšte „zeleni finansijski proizvod“.

Povećanje potrošačke cene

Privatni potrošači bi trebalo više da plaćaju za fosilna goriva, benzin, naftu i gas. Time bi trebalo da se omogući prelazak na čista elektro-vozila ili na železnicu. Finansijski slabija domaćinstva bi trebalo da dobiju kompenzaciju kako bi „Zeleni plan“ bio prihvatljiv za društvo.

Podsticanje organskog uzgoja

Evropska komisija nastoji, koliko god je moguće, da smanji upotrebu pesticida i insekticida u poljoprivredi. Transportne rute bi trebalo da budu skraćene, a lokalni uzgoj da bude podstaknut. Moto glasi – sa farme do tanjira. U planu je i temeljna reforma poljoprivrede.

Produktivno recikliranje

Recikliranje otpada, pažljivo korišćenje resursa, upotreba biomase i druge mere, postepeno bi trebalo da zažive u privredi. Što manje sirovina bude korišćeno, to bolje.

Amortizovati strukturne promene

Isplata kompenzacija i posebni podsticaji u visini od 35 do 100 milijardi evra predviđeni su za regione u Evropi koji i danas žive od proizvodnje uglja. To se odnosi na regione u Poljskoj, Mađarskoj i Češkoj, ali i na neke oblasti u Nemačkoj. O iznosu i sistemu tih plaćanja će morati da se postigne dogovor na nivou EU, a to se naravno tiče srednjoročnog budžetskog okvira EU. O tom okviru upravo raspravljaju države članice. Stavovi neto-platiša (poput Nemačke) i neto-primalaca (poput Poljske) i dalje se znatno razlikuju.

Sledeći koraci

Novi zeleni društveni ugovor sada mora da podrži 27 zemalja članica EU (verovatno bez

Velike Britanije). Sporno je koliko će koja država morati da doprinese zaštiti klime i kompenzacionim merama. Skeptične su pre svega istočnoevropske zemlje poput Poljske, Mađarske i Češke koje troše mnogo uglja. One traže finansijsko rasterećenje. I Nemačka bi morala, ocenjuju udruženja za zaštitu životne sredine, da pooštri svoje klimatske ciljeve, ukoliko želi da se ostvari cilj da Evropska unija već 2030. godine smanji emisiju ugljen-dioksida za 50 ili 55 odsto u odnosu na 1990. godinu .

Izvor: rts.rs